

LOM NAD RIMAVICOU

KOMUNITNÝ PLÁN ROZVOJA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB NA OBDOBIE ROKOV 2024- 2030

December 2023

**Zadávatel: Obecný úrad Lom nad Rimavicou, zastúpený starostkou obce
Martinou Úradníkovou**

Spracovateľ: PhDr. Dagmar Bellová, PhD.

Vydavateľ: Obec Lom nad Rimavicou

Kontakt: Obecný úrad Lom nad Rimavicou

Lom nad Rimavicou 13

976 53 Lom nad Rimavicou

E-mail: starosta@lnr.sk

Web: <https://www.obecloknadrimavicou.sk/kontakt/>

Vážení spoluobčania!

Jednou zo základných úloh obce pri výkone samosprávy je starostlivosť o napĺňanie potrieb svojich obyvateľov. Jednou z priorít a súčasťou verejnej politiky na miestnej – komunálnej úrovni je naplnenie očakávaní, predstáv a skutočných potrieb obyvateľov obce v sociálnej oblasti.

Tento strategický dokument je pokračovaním procesu plánovania a napĺňania cieľov na nasledujúce roky 2023 – 2030. Samospráva v spolupráci s Vami už urobila, ale zároveň aj urobí ešte niekoľko krokov, ktoré nás spolu ešte čakajú pri zvyšovaní kvality poskytovaných sociálnych služieb.

Želám nám veľa úspechov pri napĺňaní plánovaných zámerov v obci.

Martina Úradníková – starostka obce

Obsah

ÚVOD.....	6
1 CHARAKTERISTIKA SOCIÁLNEJ SLUŽBY A ÚČASTNÍKOV PRI POSKYTOVANÍ SOCIÁLNEJ SLUŽBY	7
1.1 Zameranie sociálnych služieb:	7
1.2 Cieľové skupiny:.....	7
1.3 Druhy sociálnych služieb.....	7
1.3.1 Sociálne služby na zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb v zariadeniach:	7
1.3.2 Sociálne služby na podporu rodiny s deťmi:.....	8
1.3.3 Sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného znevýhodnenia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku: 8	8
1.3.4 sociálne služby s použitím telekomunikačných technológií:	8
1.3.5 podporné služby:	8
2 KOMUNITNÉ PLÁNOVANIE SOCIÁLNYCH SLUŽIEB.....	9
2.1 Zmyslom komunitného plánovania:	9
2.2 Výsledkom komunitného plánovania by mala byť odpoveď na otázky typu:	9
2.3 Cieľom komunitného plánovania:	9
3 NÁRODNÉ PRIORITY ROZVOJA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB NA	9
ROKY 2021-2030.....	9
3.1 Národné priority rozvoja sociálnych služieb.....	9
3.1.1 Vytvorenie strategického rámca sociálnych služieb do roku 2030 v Slovenskej republike – participujúci subjekt obce,.....	9
3.1.2 Zabezpečenie finančnej a personálnej udržateľnosti rozvoja sociálnych služieb – zodpovedný subjekt obec,.....	10
3.1.3 Prepájanie sociálnych služieb s inými verejnými službami v rámci podpory sociálnej inklúzie zraniteľných jednotlivcov, rodín, skupín a komunít – zodpovedné subjekty obce	10
3.2 Priority rozvoja sociálnych služieb	10
4 OBEC	12
4.1 Obec – úlohy a kompetencie	12
5 ANALYTICKÁ ČASŤ.....	13
5.1 Analýza sociologických a demografických údajov	13
5.2 Poloha obce Lom nad Rimavicou.....	13
5.3 Pamiatky obce Lom nad Rimavicou	14

5.4	Obyvateľstvo.....	14
5.5	Sociálna charakteristika obyvateľstva	16
5.5.1	Poberatelia dávok v hmotnej núdzi.....	16
5.5.2	Opatrovateľská služba.....	16
6	REALIZÁCIA PRIESKUMU	18
7	SWOT ANALÝZA	18
8	URČENIE CIEĽOV A PRIORÍT ROZVOJA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB.....	20
8.1	PRIORITY A CIELE : ĽUDIA A KVALITA ŽIVOTA.....	20
9	ZÁVER.....	22
10	POUŽITÉ ZDROJE :.....	23

ÚVOD

Vývoj spoločnosti zavádza do praxe nové pojmy, nové technológie, nové prístupy. Celá spoločnosť prechádza vývojovým procesom, ktorý si vyžaduje pulz doby. V tejto súvislosti sa do praxe zavádza aj pojem „komunitné plánovanie“, hoci jeho obsah rozhodne nie je novinkou. Zmyslom komunitného plánovania najmä v obciach je aktivizácia obyvateľstva a skvalitnenie poskytovania sociálnych služieb spoločným, koordinovaným postupom.

Stratégia rozvoja sociálnych služieb obce v predpokladanom komunitnom pláne zahŕňa v sebe aktualizáciu kompetencií podľa novej legislatívy zákona o sociálnych službách, ktorý značne rozširuje pôsobnosť obce a prioritne podporuje rozvoj:

- zvyšovania kvality poskytovaných sociálnych služieb,
- komunitných a terénnych služieb,
- sociálneho poradenstva, prevencie a krízovej intervencie,
- odborného a osobného rastu zamestnancov v sociálnych službách.

Zmyslom komunitného plánovania je taktiež aktivizácia obyvateľstva a skvalitnenie poskytovania sociálnych služieb spoločným koordinovaným postupom, posilňovanie sociálnej súdržnosti všetkých obyvateľov obce a predchádzanie sociálnemu vylúčeniu a sociálnej izolácii jednotlivcov a skupín.

Hlavným zámerom realizácie komunitného plánu sociálnych služieb je spokojnosť občanov s poskytovanými službami obci, zvýšenie kvality života, aktívny záujem ľudí o udržateľnosť a rozvoj komunity obce.

1 CHARAKTERISTIKA SOCIÁLNEJ SLUŽBY A ÚČASTNÍKOV PRI POSKYTOVANÍ SOCIÁLNEJ SLUŽBY

Sociálne služby sú jednou z foriem sociálnej pomoci pre ľudí v nepriaznivej sociálnej situácii. Štát prostredníctvom nich podporuje sociálne začlenenie občanov a uspokojovanie sociálnych potrieb ľudí v nepriaznivej sociálnej situácii.

1.1 Zameranie sociálnych služieb:

- prevencia vzniku, riešenie alebo zmiernenie nepriaznivej sociálnej situácie jednotlivca, rodiny alebo komunity,
- zachovanie, obnova alebo rozvoj schopnosti jednotlivca viesť samostatný život,
- podpora začlenenia jednotlivca do spoločnosti,
- prevencia sociálneho vylúčenia,
- riešenie krízovej sociálnej situácie jednotlivca a rodiny.

Súčasťou podpory sociálneho začlenenia osôb v nepriaznivých sociálnych situáciách je aj problematika sociálne vylúčených spoločností. V rámci tejto pôsobnosti ministerstvo koordinuje štátnu politiku, vypracováva stratégie a koncepčné materiály, analýzy a legislatívne zámery a koordinuje politiky s inými relevantnými oblasťami v záujme sociálnej integrácie sociálne vylúčených spoločností. Vypracúva aj návrhy právnych predpisov v oblasti rozvoja životných podmienok sociálne vylúčených spoločností.

Sociálne služby v zásade rozdeľujeme podľa cieľových skupín a podľa miesta pôsobenia a druhu poskytovaných služieb.

1.2 Cieľové skupiny:

- rodina, deti a mládež,
- osoby so zdravotným znevýhodnením,
- seniori,
- osoby v nepriaznivých situáciách,
- osoby žijúce v marginalizovaných rómskych komunitách.

1.3 Druhy sociálnych služieb

Zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov rozlišuje nasledujúce **druhy sociálnych služieb**:

1.3.1 Sociálne služby na zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb v zariadeniach:

- nocľaháreň,
- útulok,
- domov na pol ceste,
- nízkoprahové denné centrum,
- zariadenie núdzového bývania.

1.3.2 Sociálne služby na podporu rodiny s deťmi:

- pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa a podpora zosúladovania rodinného života a pracovného života,
- poskytovanie sociálnej služby v zariadení dočasnej starostlivosti o deti,
- poskytovanie sociálnej služby v nízkoprahovom dennom centre pre deti a rodinu.

1.3.3 Sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného znevýhodnenia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku:

- poskytovanie sociálnej služby v zariadení pre fyzické osoby, ktoré sú odkázané na pomoc inej fyzickej osoby a pre fyzické osoby, ktoré dovŕšili dôchodkový vek,
- opatrovateľská služba,
- prepravná služba,
- sprievodcovská služba a predčitateľská služba,
- tlmočnícka služba,
- sprostredkovanie tlmočnickej služby,
- sprostredkovanie osobnej asistencie,
- požičiavanie pomôcok.

1.3.4 sociálne služby s použitím telekomunikačných technológií:

- monitorovanie a signalizácia potreby pomoci,
- krízová pomoc poskytovaná prostredníctvom telekomunikačných technológií,

1.3.5 podporné služby:

- odľahčovacia služba,
- pomoc pri zabezpečení opatrovníckych práv a povinností,
- poskytovanie sociálnej služby v dennom centre,
- poskytovanie sociálnej služby v integračnom centre,
- poskytovanie sociálnej služby v jedálni,
- poskytovanie sociálnej služby v práčovni,
- poskytovanie sociálnej služby v stredisku osobnej hygieny.

Všetky vyššie uvedené sociálne služby možno účelne a vhodne spájať a je ich možné poskytovať ambulantnou, terénnou a pobytovou formou a to na určitý aj neurčitý čas.

2 KOMUNITNÉ PLÁNOVANIE SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

2.1 Zmyslom komunitného plánovania:

Zmyslom najmä v obciach je aktivizácia obyvateľstva a skvalitnenie poskytovania sociálnych služieb spoločným, koordinovaným postupom.

2.2 Výsledkom komunitného plánovania by mala byť odpoveď na otázky typu:

1. Aké sociálne služby treba vytvoriť?
2. Aké sociálne skupiny potrebujú zvýšenú starostlivosť?
3. Aké má obec ľudské, materiálne a finančné zdroje na poskytovanie sociálnych služieb?

2.3 Cieľom komunitného plánovania:

- napĺňanie potrieb občanov odkázaných na jednotlivé formy sociálnej pomoci,
- zabezpečovanie zdrojov (finančných a personálnych) na jednotlivé formy sociálnej pomoci,
- hľadanie optimálnych riešení, ktoré najlepšie zodpovedajú miestnym podmienkam a potrebám ľudí.

Národná rada SR 30. októbra 2008 schválila zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnych službách“), ktorý v šiestej časti obsahuje ustanovenia o komunitnom rozvoji a komunitnom pláne v oblasti poskytovania sociálnych služieb. Posledná novela zákona nadobudla účinnosť k 1.1.2022.

3 NÁRODNÉ PRIORITY ROZVOJA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB NA ROKY 2021-2030

Komunitný plán obce sa vypracúva v súlade s národnými prioritami rozvoja sociálnych služieb s ohľadom na miestne špecifiká a potreby. Paragraf 82 a 83 zákona o sociálnych službách ukladá obciam a mestám vypracúvať komunitný plán sociálnych služieb v spolupráci s inými poskytovateľmi sociálnych služieb a prijímateľmi sociálnych služieb v územnom obvode obce (mesta).

Komunitný plán vychádza z národných priorít rozvoja sociálnych služieb s cieľom plánovať sociálne služby zodpovedajúce miestnym špecifikám a potrebám občanov. Zákon o sociálnych službách ukladá obci vypracovať a schvaľovať komunitný plán sociálnych služieb na základe národných priorít rozvoja sociálnych služieb a súčasne v ňom zohľadňovať miestne špecifiká a potreby osôb v jej územnom obvode.

3.1 Národné priority rozvoja sociálnych služieb

Na roky 2021 – 2030 vláda SR vytvorila Národné priority rozvoja sociálnych služieb. Účelom dokumentu je vymedziť rozvojovú trajektóriu sociálnych služieb na Slovensku do roku 2030.

3.1.1 Vytvorenie strategického rámca sociálnych služieb do roku 2030 v Slovenskej republike – participujúci subjekt obce,

3.1.2 Zabezpečenie finančnej a personálnej udržateľnosti rozvoja sociálnych služieb – zodpovedný subjekt obec,

3.1.3 Prepájanie sociálnych služieb s inými verejnými službami v rámci podpory sociálnej inklúzie zraniteľných jednotlivcov, rodín, skupín a komunit – zodpovedné subjekty obce

NP1: Prechod z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť a podporu s cieľom zabezpečenia dostupnosti rôznorodých sociálnych služieb komunitného charakteru v súlade s potrebami cieľových skupín sociálnych služieb.

NP2: Zavedenie systému integrovanej sociálno-zdravotnej starostlivosti, podporiť rozvoj sociálnych služieb dostupných pre osoby zotrúvajúce v priestorovo segregovanej lokalite s prítomnosťou koncentrovanej a generačne reprodukovanej chudoby.

NP3: Podpora prepájania sociálnych služieb a neformálnej (najmä rodinnej) starostlivosti ako súčasť systému starostlivosti o osoby odkázané na pomoc inej fyzickej osoby.

NP4: Podpora zvyšovania kvality sociálnych služieb.

Vďaka komunitnému plánovaniu sociálnych služieb je možné na úrovni obcí, mikroregiónov alebo krajov plánovať sociálne služby tak, aby zodpovedali miestnym špecifikám a potrebám fyzických osôb a vychádzali z analýzy skutkového stavu poskytovania sociálnych služieb. Predpokladá sa, že národné priority si následne obce, mestá a samosprávne kraje rozpracujú vo svojich koncepcných a plánovacích dokumentoch.

Na základe dôslednej analýzy stavu poskytovaných sociálnych služieb, rovnako požiadaviek a potrieb ich prijímateľov a prijímateľiek, si stanovujú ciele a priority, následne úlohy a opatrenia rozvoja sociálnych služieb vo svojom územnom obvode na najbližšie obdobie.

3.2 Priority rozvoja sociálnych služieb

Priorita č. 1

Podpora zotrúvania klienta v prirodzenom prostredí rozvojom terénnych sociálnych služieb.

Priorita č. 2

Rozvoj ambulantných sociálnych služieb a pobytových sociálnych služieb v zariadení s týždenným pobytom.

Priorita č. 3

Zvýšenie kvality a humanizácia poskytovania sociálnych služieb prostredníctvom rekonštrukcie, modernizácie a budovania zariadení sociálnych služieb.

Priorita č. 4

Vzdelávanie zamestnancov v oblasti sociálnych služieb.

Ciele a priority stanovené v Národných prioritách rozvoja sociálnych služieb majú podľa zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov následne rozpracovať obce vo svojich komunitných plánoch sociálnych služieb, majú prijať konkrétne úlohy a opatrenia na zabezpečenie ich rozvoja. Tieto aktivity je potrebné zabezpečiť na základe analýzy poskytovaných sociálnych služieb, potrieb a tradícií svojho územia.

Tento plán v svojej analýze stanovuje silné aj slabé stránky sociálneho rozvoja obce a zámery jeho rozvoja. Cieľom komunitného plánovania sociálnych služieb v obci Lome nad Rimavicou je zaktivizovanie občanov, mimovládnych organizácií, cirkevných organizácií, dobrovoľníkov, samosprávy, na základe identifikácie sociálnych problémov v obci a návrhov na ich riešenie cez priority a opatrenia.

Do komunitného plánovania sociálnych služieb sa nevyhnutne prenášajú aj myšlienky a zásady z rôznych národných programov a strategických rámcov:

- Národný program aktívneho starnutia na roky 2021-2030,
- Národný program rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na roky 2021-2030,
- Strategický rámec starostlivosti o zdravie pre roky 2014-2030,
- Národný akčný plán na elimináciu a prevenciu násillia na ženách 2022-2027,
- Koncepcie rozvoja sociálnych služieb v Banskobystrickom samosprávnom kraji na roky 2019 – 2025,
- Stratégia rovnosti, inklúzie a participácie Rómov do roku 2030.

Tieto dokumenty vychádzajú a zohľadňujú medzinárodné ľudsko-právne dokumenty, ktoré sú záväzné aj pre Slovenskú republiku a ide predovšetkým o nasledovné:

- Európsky dohovor o ľudských právach
- Medzinárodný pakt o občianskych a politických právach
- Medzinárodný pakt o hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach
- Dohovor OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím
- Dohovor OSN o právach dieťaťa
- Dohovor o odstránení diskriminácie žien
- a ďalšie dokumenty, ako Všeobecná deklarácia ľudských práv, Európska sociálna charta, Charta základných práv a základných slobôd Európskej únie, Európska stratégia pre oblasť zdravotného postihnutia pre roky 2010 – 20 s podtitulom Obnovený záväzok vybudovať Európu bez bariér, Európska charta práva a zodpovednosti starších ľudí odkázaných na dlhodobú starostlivosť, Európska charta rodinne opatrujúcich osôb.

4 OBEC

V zmysle platných sociálnych zákonov Kompetencie obcí v sociálnej oblasti sú rozsiahle a dotýkajú sa všetkých oblastí sociálneho zabezpečenia. Obec má nezastupiteľné miesto pri zabezpečovaní úloh spojených s riešením hmotnej aj sociálnej núdze občanov, sociálnej pomoci, sociálnoprávnej ochrany a sociálnej kurately a najmä v oblasti sociálnych služieb. Sociálnu problematiku rieši najmä nasledujúca legislatíva SR: - zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách - výnos MPSVaR SR z 8.12.2010 č. 544/2010 o poskytovaní dotácií v pôsobnosti MPSVaR SR - zákon 305/2005 Z. z. o sociálno-právnej ochrane detí a sociálnej kurately - zákon č. 36/2005 Z. z. o rodine Z.z., doplnený zákonom č. 175/2015 Z.z. - zákon č. 600/2003 Z. z. o prídavku na dieťa , po novele 433/2013 Z.z. s účinnosťou od 1.2.2014 - zákon č. 417/2013 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 183/2014 Z. z. platných od 1. 1. 2015. Miestna legislatíva - všeobecne záväzné nariadenia obce, ktoré sa týkajú sociálnej problematiky - zásady poskytovania finančnej pomoci

Výsledkom procesu komunitného plánovania je **Komunitný plán sociálnych služieb**, ktorý stanovuje priority a krátkodobé ciele a smeruje k dosiahnutiu dlhodobej vízie rozvoja sociálnych služieb v regióne. Jeho náplňou je identifikovať sociálne problémy obce a zvoliť stratégiu ich riešenia so zreteľom na klienta, poskytovateľov služieb, technickej vybavenosti a pod. Za sekundárny prínos môžeme považovať: vytváranie sebavedomej občianskej spoločnosti ,nových metód spolupráce, spolupatričnosti všetkých sa zúčastnených na rozhodovaní, zvýšenie záujmu o veci verejné, vzťah k bydlisku, komunikáciu medzi generáciami.

4.1 Obec – úlohy a kompetencie

a) **vypracúva, schvaľuje Komunitný plán sociálnych služieb vo svojom územnom obvode ,**

b) **utvára podmienky na podporu komunitného rozvoja,**

c) **je správnym orgánom v konaniach o :**

- odkázanosti na sociálnu službu zariadení pre seniorov, v zariadení opatrovateľskej služby, v dennom stacionári, o odkázanosti na opatrovateľskú službu a odkázanosti na prepravnú službu,
- zániku odkázanosti na sociálnu službu uvedenú v prvom bode,
- odkázanosti na sociálnu službu uvedenú v prvom bode po zmene stupňa odkázanosti,
- povinnosti rodičov alebo detí platiť úhradu za sociálnu službu alebo jej časť podľa § 73 ods. 11 a 12

d) **vyhotovuje posudok o odkázanosti na sociálnu službu,**

e) **poskytuje, alebo zabezpečuje poskytovanie**

1. sociálne služby **na zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb** (nocľaháreň, útulok, domov na pol ceste, nízkoprahové denné centrum, zariadenie núdzového bývania),
2. sociálne služby **na podporu rodiny s deťmi** (pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa a podpora zosúladovania rodinného života, zariadenie dočasnej starostlivosti o deti, nízkoprahové denné centrum pre deti a rodinu),

3. sociálne služby **na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie** z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku (zariadenie podporovaného bývania, zariadenie pre seniorov, zariadenie opatrovateľskej služby, rehabilitačné stredisko, domov sociálnych služieb, špecializované zariadenie, denný stacionár, opatrovateľská služba, prepravná služba, sprievodcovská a predčitateľská služba, tlmočnická služba, sprostredkovanie osobnej asistencie, požičiavanie pomôcok),
4. sociálne služby **s použitím telekomunikačných technológií** (monitorovanie a signalizácia potreby pomoci, krízová pomoc poskytovaná prostredníctvom telekomunikačných technológií),
5. **podporné** služby (odľahčovacia služba, pomoc pri zabezpečení opatrovníckych práv a povinností, denné centrum, integračné centrum, jedáleň, práčovňa, stredisko osobnej hygieny).

f) poskytuje základné sociálne poradenstvo,

g) môže poskytovať alebo zabezpečovať poskytovanie aj iných druhov soc. služby podľa § 12,

h) uzatvára zmluvu :

- o poskytovaní sociálnej služby,
- o poskytnutí finančného príspevku pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy a finančný príspevok na prevádzku sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby,
- o uhradení ekonomicky oprávnených nákladov podľa § 71 ods. 6 s inou obcou alebo iným poskytovateľom sociálnej služby, ktorého zriadila iná obec, alebo vyšší územný celok.

5 ANALYTICKÁ ČASŤ

5.1 Analýza sociologických a demografických údajov

Sociálna analýza je súhrn faktorov v oblasti sociálnej, technologickej, ekonomickej a politickej. Ide o problémy a zámery na celoštátnej či nadnárodnej úrovni, ktoré majú vplyv na miestny rozvoj sociálnych služieb. Jednotlivé faktory sa vzájomne ovplyvňujú a nemožno ich posudzovať oddelene.

5.2 Poloha obce Lom nad Rimavicou

Obec vznikla v pôvodne kokavskom chotári v roku 1796, kedy Forgáčovci založili osadu pre pastierov dobytky a lesných robotníkov. Je tak najmladšou z trojice obcí Sihlianskej planiny (Sihla – 1744 a Drábsko – 1566) a doložené sú názvy Forgaczfalva (1799), Lom (1802), Forgáčka (1808), Lôm (1920) a následne Lom nad Rimavicou.

Obec leží na pomedzí Poľany a Veporských vrchov a v západnej časti sa dotýka CHKO Poľany. S nadmorskou výškou 938 m n. m. sa radí medzi najvyššie položené obce Slovenska mimo podtatranskej oblasti. Neďaleko obce pramenia rieky Rimavica, Ipeľ a Slatina.

5.3 Pamiatky obce Lom nad Rimavicou

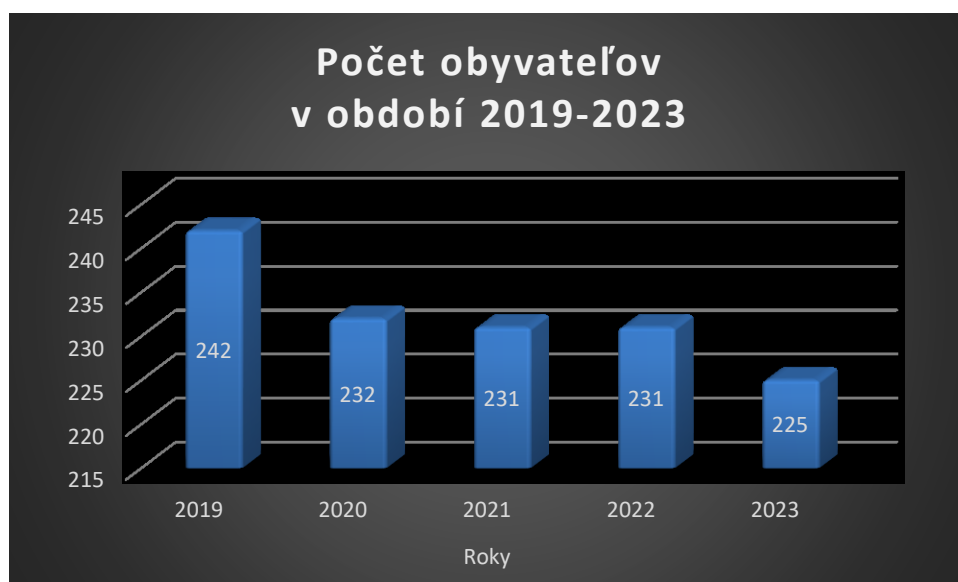
- Rímskokatolícky kostol Narodenia Panny Márie, jednolod'ová klasicistická stavba s polkruhovo ukončeným presbytériom a predstavanou vežou z rokov 1812-1818. Kostol bol rozšírený v roku 1932. Fasády kostola sú hladké, veža je ukončená ihlancovou helmicou. V interiéri sa nachádza murovaná empora, priestor je zaklenutý valenou klenbou.
- Kaplnka sv. Anny, stojí na mieste pôvodného dreveného kostola z roku 1799.
- Súbor zrubových ľudových domov, z ktorých dom číslo 32, maštaľ, stodola a kováčska vyhňa sú pamiatkovo chránené.

5.4 Obyvateľstvo

V obci Lom nad Rimavicou k 30.11.2023 žije 225 obyvateľov. Podrobný vývoj počtu obyvateľov obce ukazuje nasledujúca tabuľka.

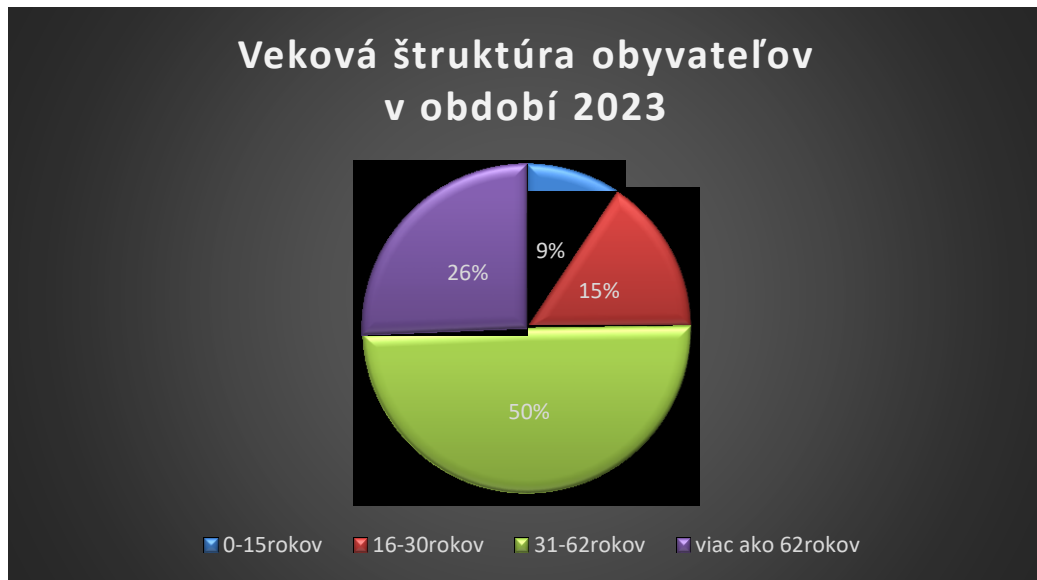
Tab.1: Počet obyvateľov za roky 2019-2023

Roky	2019	2020	2021	2022	2023
Počet obyvateľov	242	232	231	231	225

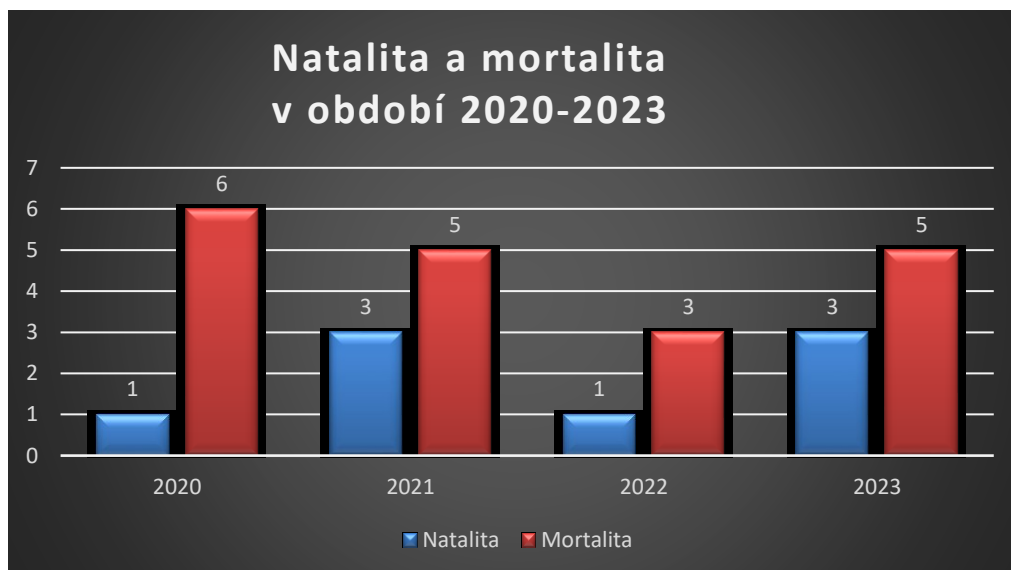
Tab.2: Zastúpenie vekových kategórii v obci k roku 2023:

Veková štruktúra obyvateľov/Rok	Počet	%
0-15 rokov	21	9 %
16- 30 rokov	35	15 %
31-62 rokov	111	50 %
Viac ako 62 rokov	58	26 %

Tab.3: Natalita a mortalita obce Lom nad Rimavicou za roky 2020-2023

Roky	2020	2021	2022	2023
Natalita	1	3	1	3
Mortalita	6	5	3	5

5.5 Sociálna charakteristika obyvateľstva

5.5.1 Poberatelia dávok v hmotnej núdzi

Hmotná núdza je stav, keď príjem občana a fyzických osôb, ktoré sa s občanom spoločne posudzujú, nedosahuje životné minimum a občan a fyzické osoby, ktoré sa s ním spoločne posudzujú, si príjem nemôžu zabezpečiť alebo zvýšiť vlastným pričinením.

Obec v oblasti aktívnej politiky zamestnanosti dočasne zamestnáva nezamestnaných občanov v rámci aktivačných prác. V prevažnej miere výkon týchto pracovných činností zahŕňa údržbu verejných priestranstiev.

Nasledujúca tabuľka prezentuje počty aktivačných príspevkov a zároveň poberateľov dávok v hmotnej núdzi v obci Lom nad Rimavicou.

Tab.4: Uchádzači o zamestnanie – poberatelia hmotnej núdze

Roky	2020	2021	2022	2023
Občania	5	5	5	5

Sociálne znevýhodnení uchádzači o zamestnanie vykonávajú v obci verejnoprospešné služby pre obec prostredníctvom ÚPSVaR Brezno a sú poberateľmi hmotnej núdze. Boli im doručené balíčky sociálnej pomoci od štátu.

5.5.2 Opatrovateľská služba

Opatrovaní sú občania odkázaní na opatrovateľskú službu. Opatrovateľská služba je určená občanom, ktorí sú podľa posudku príslušného orgánu odkázaní na pomoc druhej osoby pri zabezpečení životných úkonov, ak týmto občanom nemôže pomoc zabezpečiť rodina.

Obec Lom nad Rimavicou poskytuje občanom opatrovateľskú službu podľa zákona NR SR č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách v znení neskorších predpisov, opatrovateľskú službu občanom obce. Je to terénna forma sociálnej služby v prirodzenom domácom prostredí občana, ktorý je odkázaný na pomoc inej fyzickej osoby.

Sociálna služba sa poskytuje formou úkonov, ktoré opatrovatelky vykonávajú v domácnosti občana.

Sú to úkony ako napr.:

- sebaobslužné úkony – bežné úkony osobnej hygieny, kúpeľ,
- starostlivosť o domácnosť – nákup, jednoduché úkony spojené so starostlivosťou o domácnosť,
- príprava jedla, donáška obeda do domu,
- bežné upratovanie v domácnosti,
- starostlivosť o bielizeň,
- donáška uhlia, dreva,
- sprievod na lekárske vyšetrenie, vybavenie úradných záležitostí,
- dohľad.

5.5.2.1 POSUDKY A ROZHODNUTIA

VŠEOBECNE ZÁVÄZNÉ NARIADENIE číslo 5/2021 o úhradách za opatrovateľskú službu

Rok 2021: 1 x posúdenie na sociálnu službu – zariadenie pre seniorov

Rok 2022 : 3 x posúdenie na sociálnu službu – zariadenie pre seniorov

Vydané 4 Rozhodnutia z dôvodu: 1 občianka si žiadala Rozhodnutie na ZPS aj opatrovateľskú službu.

Rok 2023: 1 x posúdenie na sociálnu službu – zariadenie pre seniorov

Výška úhrady za opatrovateľskú službu je **2,00 € / hod**

Opatrovateľská služba je momentálne poskytovaná 0 klientom.

V roku 2020 pracovali pre obec 2 opatrovateľky a v rokoch 2021– 2022 pracovala pre obec jedna opatrovateľka.

Obec bola zapojená do dopytovo-orientovaného projektu pre poskytovanie opatrovateľskej služby.

V minulosti bola v období 1.2.2012-6.10.2020 poskytovaná opatrovateľská služba jednému klientovi , kde sa výška nedoplatku vyšplhala 7344,92 EUR , ktorá je nevyožiteľná.

Od 1.12.2012 – 2.11.2022 sa opatrovateľská služba poskytovala jednej klientke.

6 REALIZÁCIA PRIESKUMU

Prieskum v obci sa za toto obdobie nerealizoval .

7 SWOT ANALÝZA

SWOT analýza je analýza silných a slabých stránok obce, možností a ohrození pri plnení a realizácie daných cieľov.

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<p>Ekonomický rozvoj obce</p> <ul style="list-style-type: none"> - Záujem obce na poskytovaní a rozširovaní sociálnych služieb - dostatok priestorov na poskytovanie nových služieb - Stabilizovaný demografický vývoj <p>Ľudia a kvalita života</p> <ul style="list-style-type: none"> - Flexibilita a mobilita obyvateľov dochádzať za prácou - Ochota vzdelávať a rekvalifikovať sa - Informovanosť obyvateľstva prostredníctvom obecného rozhlasu a letákov	<p>Ekonomický rozvoj obce</p> <ul style="list-style-type: none"> - Absencia pobytových zariadení v obci (ZPS, denný stacionár) - Existencia poskytovateľov sociálnych služieb na území obce - Bezbariérovosť zariadení sociálnych služieb a väčšiny verejných budov, resp. priestranstiev v obci - Absencia vykonávania terénnej sociálnej práce v obci - Absencia stravovacieho zariadenia pre seniorov - Nízka finančná podpora štátu pre sociálne služby - Neexistencia komunitného centra v obci - Nízka finančná podpora štátu pre sociálne služby - Obmedzené finančné zdroje na sociálne služby - Obmedzený záujem podnikateľov spolupracovať s obcou a podporovať jej aktivity - Nedostatok finančných možností pre investičné zámery <p>Ľudia a kvalita života</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nedostatok predškolských a školských zariadení - Nedostatočné sociálne služby a občianska vybavenosť - Slabá prepojenosť vzdelanostnej štruktúry obyvateľov a možnosti trhu práce

PRÍLEŽITOSTI	OHROZENIA
<p>Ekonomický rozvoj a riadenie obcí</p> <ul style="list-style-type: none"> - Aktívne využívanie možností čerpania nenávratných finančných príspevkov z projektov a grantov - Aktívne zapojenie obyvateľov do diania v obci <p>Ľudia a kvalita života</p> <ul style="list-style-type: none"> - Využitie možností financovania rozvojových projektov z fondov EÚ a iných dotačných titulov - budovanie siete sociálnych služieb - priestor na ponuky pre neverejných poskytovateľov SS 	<p>Ekonomický rozvoj a riadenie obcí</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ohrozenie drobných služieb budovaním zázemia vo väčších mestách - Malý záujem o podnikanie v službách - Nedostatočné a nestabilné financovanie sociálnych služieb - Nedostatok investičného kapitálu z vlastných/cudzích zdrojov na investície do infraštruktúry sociálnych služieb - Časté zmeny v legislatíve <p>Ľudia a kvalita života</p> <ul style="list-style-type: none"> - Neschopnosť rekvalifikácie dlhodobo nezamestnaných obyvateľov - Rastúci podiel sociálne znevýhodnených obyvateľov a v dôsledku toho aj úbytok služieb - Demografická krivka (starnutie) – odliv mladých z regiónu - Nárast sociálnej ohrozenosti obyvateľov - Zvyšujúci sa počet občanov odkázaných na sociálne služby - predsudky v rodinách, stereotypné vnímanie istých skupín obyvateľstva - rozpad spoločenských, komunitných, rodinných vzťahov

8 URČENIE CIEĽOV A PRIORÍT ROZVOJA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

Komunitný plán sociálnych služieb je strednodobý strategický dokument, ktorý analyzuje súčasný stav a navrhuje nasledovné odporúčania a priority, ktorých realizácia prispeje k lepšiemu a efektívnejšiemu zabezpečeniu sociálnych služieb pre občanov našej obce:

- *skvalitňovať a rozširovať poskytovanie sociálnych služieb*
Obdobie realizácie: úloha stála
- *občanom, ktorí pre svoj zdravotný stav a nepriaznivú sociálnu situáciu potrebujú pomoc pri zabezpečovaní nevyhnutných životných úkonoch, prác v domácnosti a kontaktu so spoločnosťou poskytovať opatrovateľskú službu, aby mohli čo najdlhšie zotrvať vo svojom prirodzenom domácom prostredí*
Obdobie realizácie: nepretržite
- *zabezpečiť zariadenie pre vykonávanie sociálnych služieb /zariadenie pre seniorov alebo denný týždenný stacionár/*
- *podpora občianskych organizácií v obci*
Obdobie realizácie: nepretržite

Uvedené ciele možno dosiahnuť spoluprácou viacerých sektorov a subjektov. Kľúčovou otázkou je však dostupnosť finančných prostriedkov. Možnosťami financovania na jednotlivé sociálne služby sú štrukturálne fondy EÚ, dotácie z VÚC Banská Bystrica, z Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny, z Ministerstva výstavby a regionálneho rozvoja, rozpočet obce, sponzorské dary.

8.1 PRIORITY A CIELE : ĽUDIA A KVALITA ŽIVOTA

Dominantným záujmom obce je dlhodobo vytvárať prijateľné podmienky pre rodiny a týmito podmienkami ich motivovať ostať v obci natrvalo, prípadne – ak sa v minulosti odsťahovali za lepšími podmienkami, aby sa do obce vrátili a vychovávali tu ďalšiu generáciu. Obec dlhodobo zabezpečuje a podporuje primeraný rozvoj bývania, pripravuje pozemky pre individuálnu výstavbu rodinných domov.

Významným faktorom, ktorý ovplyvňuje obyvateľov trvalo sa v obci usadiť je aj zabezpečenie služieb a zázemie predškolských a školských zariadení. Aktuálne v obci nie je sieť škôl, ani postačujúce služby primerané požiadavkám obyvateľov, obec potrebuje toto zázemie stabilizovať a ďalej postupne rozvíjať. Dlhodobá stagnácia počtu obyvateľov do budúcnosti nevyvoláva silný tlak na nutnosť urýchleného riešenia služieb na pomoc seniorom. Deti sú nútené cestovať do školských zariadení do najbližšieho mesta – Hriňová , Brezno.

Ďalším cieľom je aj plánovaná rekonštrukcia základnej školy s materskou školou, ktorú odkúpil súkromný podnikateľ a začal tam rekonštrukciu na športovo vzdelávacie centrum s ubytovaním. V prípade dohody so súkromným podnikateľom dokáže obec zabezpečiť stravovanie seniorov v obci . Iné zariadenie umožňujúce stravovanie v obci nie je.

Snaha obce je aj naďalej udržať aktivity pre seniorov a rodiny s deťmi. Za účelom zblížovania generácií v obci , sa pravidelne organizujú podujatia a aktivity v podobe: Mikuláš pre najmenších,

spoločné opekačky s aktivitami pre najmenších, Pastierske hry vianočné na zachovanie tradície pochôdzok Betlehemcov s Kubom.

Obec myslí na seniorov a prostredníctvom príspevku pre dôchodcov vo výške 10,00 EUR sa snaží podporiť miestneho podnikateľa – COOP Jednota. Celková suma pre dôchodcov predstavovala 630,00 EUR.

9 ZÁVER

Význam komunitného plánu je najmä v poznaní sociálneho zloženia spoločnosti v obci a v prehľade poskytovaných sociálnych služieb pre občanov. Naznačuje smer vývoja rozvoja sociálnych služieb, jeho ďalšieho možného rozširovania, či podporovanie spoločenských aktivít v obci. Vznikol ako dohoda rôznych skupín ľudí z radov odborníkov i laikov. Obsahuje návrhy, ako zlepšiť situáciu v poskytovaní sociálnych služieb v obci Lom nad Rimavicou. Je základom na dlhodobú spoluprácu organizácií na rozvoji sociálnych služieb.

Existencia takéhoto dokumentu umožňuje kontrolovať finančné plnenie i hľadať ďalšie možné finančné zdroje na realizáciu navrhovaných činností. Spája oblasť sociálnej starostlivosti a služby s inými sektormi v obci- bývanie, vzdelávanie, kultúra, zdravotníctvo, služby, zamestnanosť. Spracovanie komunitného plánu je čiastkovým, prvotným krokom. Najdôležitejšia je jeho realizácia smerujúca k zlepšeniu služieb pre užívateľov. Podstatná je neustála spolupráca so všetkými sociálnymi skupinami v obci a vzájomná informovanosť, aby mohli byť nastavené parametre ako reálne, adekvátne a odborné ukazovatele. Významná je tiež spolupráca nadviazaná medzi organizáciami v rámci procesu zmeny v poskytovaní služieb, vzájomná informovanosť.

Sociálna služba je činnosť poskytovaná ľuďom v nepriaznivej sociálnej situácii, podpora pri sociálnom začleňovaní a ochrane pred sociálnym vylúčením s cieľom umožniť im zapojenie do bežného života v spoločnosti. Práve komunitné plánovanie by malo dať odpoveď na otázky: „Koľko a aké služby je potrebné v danej komunite vytvoriť, ako majú byť lokalizované, aké ľudské a finančné zdroje máme k dispozícii?“.

Na zostavení Komunitného plánu sociálnych služieb obce Lom nad Rimavicou na roky 2024 – 2030 sa podieľala starostka obce Lom nad Rimavicou pani Martina Úradníková a zamestnankyňa obecného úradu pani Marta Makušová .

Komunitný plán sociálnych služieb obce Lom nad Rimavicou na roky 2024 – 2030 schválilo Obecné zastupiteľstvo v Lome nad Rimavicou dňa 07.12.2023 Uznesením číslo 68/2023.

10 POUŽITÉ ZDROJE :

- Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja samosprávneho kraja (PHSR BBSK)
- Zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov 5)
- Zákon č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov.
- Mini príručka pre komunitné plánovanie sociálnych služieb – Woleková - Mezianová, SOCIA (2004)
- Program rozvoja obce LOM NAD RIMAVICOU
- Komunitný plán sociálnych služieb v obci Valaská na obdobie 2023 – 2030